

Kontakty z Mediami i Informacja

KOMUNIKAT PRASOWY nr 33/08

22 maja 2008 r.

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-499/06

Halina Nerkowska / Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Koszalinie

NIE MOŻNA ODMÓWIĆ WYPŁATY RENTY INWALIDZKIEJ PRYZNAWANEJ PRZEZ PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE CYWILNYM OFIAROM WOJNY LUB REPRESJI TYLKO DLATEGO, ŻE UPRAWNIONY MA MIEJSCE ZAMIESZKANIA W INNYM PAŃSTWIE CZŁONKOWSKIM

Wymóg posiadania miejsca zamieszkania na terytorium kraju, taki jak wymóg przewidziany w prawie polskim, jest nieproporcjonalny.

H. Nerkowska, obywatelka polska, urodziła się w 1946 r. na terytorium obecnej Białorusi. Po stracie rodziców, którzy zostali deportowani na Syberię na mocy wyroku sądowego, sama w 1951 r. zastała deportowana do dawnego ZSRR, gdzie żyła w trudnych warunkach. W 1957 r. wróciła do Polski. W 1985 r. opuściła Polskę i osiedliła się w Niemczech.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Koszalinie odmówił H. Nerkowskiej wypłaty renty z tytułu uszczerbku na zdrowiu doznanego w czasie deportacji, do której to renty jej prawo uznano już wcześniej, z uzasadnieniem, że nie ma ona miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

H. Nerkowska odwołała się od tej decyzji do polskiego sądu, podnosząc, że biorąc pod uwagę przystąpienie Rzeczypospolitej Polskiej do Unii, jej obecne miejsce zamieszkania nie może stanowić przeszkody dla podjęcia wypłaty tego świadczenia.

Rozstrzygający odwołanie Sąd Okręgowy w Koszalinie zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z pytaniem, czy prawo do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, gwarantowane obywatelom Unii Europejskiej przez traktat WE, stanowi przeszkodę dla ustawodawstwa krajowego, takiego jak uregulowanie polskie¹, które uzależnia wypłatę świadczenia przyznawanego cywilnym ofiarom wojny lub represji od posiadania przez uprawnionego miejsca zamieszkania na terytorium kraju.

¹ Ustawa z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 2002 r., nr 9, poz. 87) ze zm. oraz Ustawa z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75).

Trybunał przypomniał na wstępie, że na obecnym etapie rozwoju prawa wspólnotowego świadczenie, którego celem jest zadośćuczynienie cywilnym ofiarom wojny lub represji uszczerbku psychicznego i fizycznego, jakiego doznali, należy do kompetencji państw członkowskich. Jednakże państwa członkowskie powinny realizować tę kompetencję z poszanowaniem prawa wspólnotowego, w szczególności postanowień traktatu dotyczących przyznanej wszystkim obywatelom Unii swobody przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich.

Następnie podkreślił on, że ułatwienia wprowadzone przez traktat w dziedzinie swobody przemieszczania się nie mogą wywołać w pełni swych skutków, jeżeli obywatela państwa członkowskiego można zniechęcić do korzystania z nich wskutek przeszkód ustanowionych przez ustawodawstwo państwa członkowskiego jego pochodzenia, które powodują zaistnienie niekorzystnej dla niego sytuacji, jeżeli z tych ułatwień skorzysta. W konsekwencji **uregulowanie polskie**, które stawia w gorszej sytuacji niektórych obywateli tego kraju z tego tylko powodu, że skorzystali oni ze swobody przemieszczania się i pobytu w innym państwie członkowskim, **stanowi ograniczenie swobód gwarantowanych przez traktat WE** każdemu obywatelowi Unii.

Takie ograniczenie w korzystaniu ze swobód przez obywateli kraju może być z punktu widzenia prawa wspólnotowego uzasadnione jedynie wtedy, gdy jest oparte na obiektywnych względach interesu ogólnego niezwiązanych z obywatelstwem osób, których dotyczy, **i jest proporcjonalne** do uzasadnionego celu, jaki realizuje prawo krajowe.

Trybunał uznał, że zarówno wola zagwarantowania istnienia **więzi** między społeczeństwem odnośnego państwa członkowskiego a uprawnionym do świadczenia, jak i konieczność sprawdzenia, czy w dalszym ciągu **spełnia on wymogi przyznania** tego świadczenia, **stanowią obiektywne względy interesu ogólnego**, które mogą uzasadniać ograniczenie będące przedmiotem sporu.

Jednakże, po pierwsze, okoliczność posiadania obywatelstwa państwa członkowskiego, które przyznaje dane świadczenie, a po drugie fakt życia w tym państwie przez ponad dwadzieścia lat, może wystarczyć dla stwierdzenia więzi między tym państwem a osobą uprawnioną do takiego świadczenia. W tych okolicznościach **wymóg posiadania miejsca zamieszkania przez cały okres wypłaty świadczenia należy uznać za nieproporcjonalny**, ponieważ wykracza on poza to, co jest konieczne dla zapewnienia takiej więzi.

Ponadto cel, jakim jest sprawdzenie, czy uprawniony do renty inwalidzkiej w dalszym ciągu spełnia wymogi jej przyznania może być osiągnięty innymi środkami, które przy mniejszej dolegliwości są również skuteczne.

Trybunał uznał zatem, że **prawo wspólnotowe stoi na przeszkodzie takiemu ustawodawstwu jak ustawodawstwo polskie, o którym mowa w niniejszej sprawie.**

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże w żaden sposób Trybunału Sprawiedliwości.

Dostępne wersje językowe: CS, DE, EN, ES, EL, FR, HU, IT, PL, SK, SL

Pełny tekst wyroku znajduje się na stronie internetowej Trybunału

[Wyrok w sprawie C-499/06](#)

Tekst jest z reguły dostępny od godz. 12.00 CET w dniu ogłoszenia.

W celu uzyskania dodatkowych informacji proszę skontaktować się z

Ireneuszem Kolowcą

Tel. (00352) 4303 2793 Faks (00352) 4303 2053